

QARABAĞIN ENERJİ TƏCHİZATINDA TULLANTISIZ TEKNOLOGİYANIN TƏTBİQİ MƏSƏLƏLƏRİ

Afət Cəfərova

Azərbaycan Texniki Universiteti

Qarabağ regionunda ağıllı şəhər və kəndlərin yerləşdirilməsi məsələləri artıq öz həllini tapma astanasındadır. Bu kontekstdə infrastrukturun qurulmasında bioenerji alma texnologiyalarının tətbiqi ağıllı şəhər-kənd layihələrinin tərkib hissəsi ola bilər. Oudur ki, bu istiqamətdə tədqiqatların aparılmasına və tövsiyələrin hazırlanmasına ehtiyac vardır. Bu istiqamətdə aparılan işlərdən ən vacibi həmin torpaqlarda ağıllı şəhər-kənd infrastrukturunun təşkil olunmasıdır. Müasir dövrdə qeyd olunan problemlərin həllində tullantısız və az tullantılı texnologiyaların istifadəsi aktual məsələ hesab olunur. Bu məqsədlə biokütlə enerjisi istehsalını təklif etmək olar. Qarabağda kənd təsərrüfatının, maldarlığın və heyvandarlığın, ümumiyyətlə digər sənaye sahələrinin təşkili biokütlədən enerji istehsalı üçün geniş imkanlar yarada bilər. Orada aparılan quruculuq işləri zamanı yeni yaradılan kənd təsərrüfatı və sənaye müəssisələrində əmələ gələn tullantıları biokonvensiya üsulu ilə elektrik və istilik enerjisinə çevirmək olar. Bioqazın bu metoddla alınması çox sadə, iqtisadi cəhətdən ucuz və ekoloji təmiz başa gələn prosesdir. Bioqaz istehsalında isə əsas üstünlük ətraf mühitin tullantılardan azad edilməsi və onun çirklənməsinin qarşısının alınmasıdır. Belə ki, proses zamanı tullantıların miqdarı minimuma enir, həm onların zərərsizləşdirilməsi təmin edilir, həm də erməni terrorçuları tərəfindən talan edilib ekoloji terrora məruz qalan Qarabağ meşələrinin kəsilməsinin qarşısı alınaraq onların qorunması təmin olunur. Qarabağ regionu bioyanacaqın istehsalı üçün çox əlverişli, imkanları böyük və kifayət qədər resurslu bölgədir. Bu məqsədlə kənd təsərrüfatından, quşçuluq və heyvandarlıq təsərrüfatındakı peyindən, ağac yarpaqlarından biotermiki üsulla bioqaz almaq olar, eyni zamanda onlardan qiymətli gübrə istehsal edərək kənd təsərrüfatında geniş istifadə etmək olar.

Qeyd edə bilərik ki, Azərbaycanın qədim və füsunkar guşələrindən biri olan doğma Qarabağımızda insanların həyat fəaliyyətini təmin etmək üçün təklif etdiyimiz anaerob qıcqırtma üsulu ilə bioqazın alınma prosesi tullantısız istehsalatla yanaşı, həm də ekoloji cəhətdən təmiz prosesdir. İnsanların rifahını yaxşılaşdırmaq və həyat fəaliyyətlərini yüksəltmək üçün enerjinin asan və əlverişli yollarla əldə edilməsi ən vacib şərtlərdən biri hesab edilir.